

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemanj veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemanj veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljanj veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 216.

V Ljubljani, v sredo 23. septembra 1885.

Letnik XIII.

Južna železnica in liberalci.

Ni ga že več lista na slovenskih tleh izhajajočega, ki bi se še ne bil pečal z nezaslišano nebržnostjo, s katero južna železnica nasproti našemu narodu postopa gledé njegove jezikovne ravnopravnosti. Ker tukaj drezati ni nikoli zadosti, kaj še le preveč, da se zbudi pravica pri južni železnici tudi za nas Slovence, in da po svojih slovenskih postajah našemu jeziku odloči mesto, ki mu gré. Ker smo že izjave več slovenskih listov priobčili, čujmo še kaj o tem „Soča“ v Gorici, skrajnemu mestu na laški meji, piše. Ona pravi:

„Razmere na oni progi južne železnice, ktera teče po slovenski zemlji, bile so dosedaj take, kakor da ni Slovencev na svetu. Kamor si prišel, na postajo, v vlak, našel si nemške napise in oznanila, tudi laške, madjarske, francoske in angleške, a o slovenščini nikjer sledú. Ako je prišel slovenski kmet na postajo in je zahteval v svojem jeziku na svoji zemlji od uradnika potni listek ali kaj družega, dobil ga je, če se je uradniku ljubilo; dostikrat pa še le potem, ko si je uradnik nad ubogim Slovencem ohladil s psovanjem svojo nemško jezo. Kdo ni že sam doživel nevšečnih prizorov na postajah po slovenski zemlji le radi tega, ker niso uradniki in drugo osobje, ki poslujejo pri južni železnici, bili zmožni slovenščine? Le jeden tak prizor naj tu navedemo:

Bilo je jeseni leta 1877 ali 1878, ko pride siromašna ženica na neko postajo med Celjem in Ljubljano, zahtevajoča listek do prihodnje postaje; uradnik zarenči v nemškem jeziku nad njo, naj gre menjat petak, kterege je ženica v rokah držala, da bi plačala; on ne more menjavati. A sirotica ni ga razumela, čaka in čaka in prosi, da bi se ji listek izročil, a vse zastonj. Zvoni prvič, drugič, uradnik zapré blagajno in sirotica sprevidi, da so vse nje prošnje zastonj. Bridko joče in toži, da je vdova, da ima doma petero otročičev, da je bila v urad pozvana, da mora domov. A kaj ji je vse to koristilo? Nič! V temni noči morala je peš domov tri ure daleč. Nočemo sicer s tem žaliti nikoga, niti

trditi, da je bilo vse osobje pri imenovanju železnici tako osorno; nasprotno prepričali smo se, da je večina gospodov uradnikov in drugih služabnikov prav postrežljiva. A kdo bo vedno tožil in ovačeval? — Koliko slučajev bi lahko našli, ko je naše ljudstvo zamudilo izstopiti, ker se je na postaji klicalo v njemu nerazumljivem jeziku, ter je vsled tega škodo trpelo! Koliko sitnosti in nepotrebnih stroškov ima naš posestnik, kteri mora nemške vozne liste drugim izročiti, da mu jih izpolnijo, ko bi slovenske sam lahko napisal!

Če ne pravicoljubje, vsaj ljubezen do bližnjega in trgovske previdnosti zahtevale bi bile od južne železnice ne ravnati tako s Slovenci na njihovi zemlji.

Ako znamenja ne varajo, bliža se h koncu sramotilna dōba, ko je moral Slovenec na lastni zemlji za svoj denar tujce prositi, da mu naravnih pravic ne kratijo. Zastopstvo južne železnice je menda sprevidelo krivice, ki se Slovencem na progi med Mariborom in Gorico godé, kajti različni viri poročajo, da hoče vse neprilicnosti v tem oziru odstraniti. Poroča se namreč, da je južna železnica že pripravila vse napise in oznanila v slovenskem jeziku (poleg nemškega) ter oskrbela, da bo osobje, med imenovanimi postajama poslujoče, obeh jezikov zmožno. Tudi slovenske vozne liste hoče kasneje vpeljati, ko se odstranijo še nekatere ovire. Nekteri listi pravijo, da so Slovenci to dosegli vsled prizadevanja slovenskih poslancev, drugi vsled pritiski slovenskih časopisov, tretji po priporočbi trgovskega ministra barona Pino-ta, kterege neki listi prav srdito napadajo.

Naj bode temu kakor hoče, gotovo je, da neha južna železnica teptati naravne pravice Slovencev, da pospeši s tem njih gnotue koristi in tudi svoje, a da ne dela s tem nobenemu družemu — niti Nemcu niti Italijanu — najmanjše škode, najmanjše krivice.

Navaden človek bi odobral tako početje ali pa bi vsaj pustil železnico in Slovence v miru, ker ga zadeva ne briga in mu ne daje niti škode niti dobička. A naši liberalci, ki nosijo to ime po krivem, so ljudje druge snovi. Zmes so iz zagrizenosti

in zavisti, v kateri nadvladuje sovraštvo do Slovana. Prašamo, kdo bo na škodi, ako se bode zana prejšnj na dotični postaji pisalo in klicalo: Adelsberg-Postojna? Komu bode v škodo, ako bodo naznanila tudi slovenska, ako bodo uradniki razumeli, kaj slovenski kmet na svoji zemlji, v slovenski hiši od njih zahteva, oziroma prosi? Gotovo nobenemu! A čitajte Graške in Dunajske liste, čitajte Tržaškega „Indipendente“ in Goriškega „Corriere“; žolč jim hoče počiti od jeze, da je južna železnica sklenila odstraniti grdo krivico, ki se je Slovencem do sedaj godila. Kdor ni poznal še do sedaj teh liberalcev, jih lahko tukaj vidi v njihovi polni nagoti.

Da napadajo sveto cerkev in grdijo vse, kar je drugim svetega, to je žalostno, je brezvestno, toda umevno, ker to zahteva njih vera (prav brezvestnost), njih bog, ki je denar; da nam ne privošči niti tega, da si vzdržujemo v mestu z našim denarjem za naše otroke vrt in šolo, da javno pozivljajo mestne očete, da naj skušajo, kako bi se nam to zabranilo, to je zlobno, v nebo vpijoče, a umevno, kajti taka je njih sloboda: „meni vse, drugim nič“, a da se repenčijo in hudujejo radi tega, ker se ima Slovenec krivica odstraniti, ne da bi imeli oni niti škode, niti dobička, to je nečuvno, — nerazumljivo. Ugovarjalo se nam bode, da niso vsi liberalci taki, da je med njimi spoštovanja vrednih mož. Tega ne tajimo, o teh tudi tukaj ne govorimo; v mislih imamo le one talmi-liberalce ali laži-liberalce, kteri zahtevajo slobodo in vse pravice le za-se, a sosedu ne privošijo niti čistega zraku. Gorjé Avstriji in gorjé nam, ko bi se tem zopet posrečilo vajeti v roke dobiti! Sicer so pa nam njih slepa strast, njih brezumno sovraštvo do vsega, kar ne spada v njih področje, in vsa njih načela porok, da prej ali slej mora ta stranka popolnoma propasti. „Quem Deus perdere vult, dementat — (Kterege Bog hoče pogubiti [za hudobije zasluži kazni], tega oslepi.)“

Kakor je videti, tudi „Soča“ omenja; kar smo že tudi mi in drugi slovenski in nam prijazni nemški listi pisali, da južna železnica že misli na vpeljavo ravnopravnosti našega jezika z nemškim. Če je pa že vse tako gotovo, ne vemo. Od name-

LISTEK.

Ruda bauxit (Woheinit).

V Bohinji in tudi še drugod v naših gorah je debeli zaklad žvepleno-kisle glinice (bauxit) „bohinar“ imenovan. Ta okamnena glina v obrtniji je zlata vredna tvarina, o kateri ceni in prihodnosti omeni pokojni g. profesor v sledečem pismu *):

V Ljubljani, 28. januarja 1872.

Častiti gospod!

Vaše pismo dne 24. t. m. sem prejel s štirimi koščeki Vašega bohinarja (Woheinit). V tem pismu Vi pravite prav lakoniško, da je bohinar naši avstrijski kemiški učenosti terra incognita, pa temu ni tako, ampak še le potem, ko je „avstrijski geološki državni zavod“ to rudo bolj natanko kemično analiziral in to analizo v letnikih „avstrijskega državnega geološkega zavoda“ razglasil, začeli so

*) Na želje g. dopisovalca priobčujemo to pismo. Osebe so prominule iz pozorišča sveta, a stvar je še dandanes zanimiva. Vred.

siležki obrtniki na njo obračati svoje oči in si prizadevati doseči jo.

Da pa Vam dr. Dion. Stur na Vaše želje ni po volji odgovoril, je gotovo vzrok to, ker je analiza te rudnine v letopisih „avstrijskega geološkega državnega zavoda“ razglašena. — Ako bi pa Vi še drugo analizo vseh vrst Vašega „bohinarja“ hoteli še v kakem drugem kemičnem laboratoriju dovršiti, bi gotovo 30, ali morda še več goldinarje vplačali. Ker s tako analizo je mnogo stroškov in tudi dela več dni, tudi za kemika dobro na to izurjenega in previdnega s potrebnim orodjem. V kemičnem laboratoriju naše realke bi Vam zamogel profesor kemije plem. P. . . . to izpeljati, če Vam je drago se na njega obrniti. Priložili ste svojemu pismu štiri kose zelo različnih lastnosti, toraj bi se morale najmanj štiri analize delati.

Gosp. prof. Peternel podučuje potem g. dopisovalca, kolikor mu je v naglici znanega o tej rudi, pismo se glasi v slovenskem prevodu tako-le:

Aluminium = Al = glinasta ruda (Thonerde-metall) je, ako se po umetni poti čisto dobiva, srebrno-bel, raztegljiv in lep zveni kakor srebro, ne obledi niti v suhem niti v mokrem zraku.

Od srebra se vendar lahko daje razločevati že po njegovi barvi, ki se nekoliko na višnjevo spreminja, še lažje pa po njega specifični teži, ker je 2-6krat teže od vode, a srebro je 10-5krat teže od vode. Tedaj bi 1 kub. palec (col) „Al“ tehtal le toliko kakor 2-6 kub. palca vode, 1 kub. palec srebra bi pa toliko tehtal kakor 10-6 kub. palcev vode.

Sedanja cena aluminija v premeri s srebrom. *)

Po teži veljajo 3 loti „Al“ toliko, kolikor 2 lota srebra. Ker je pa aluminij mnogo lažje od srebra, stane 8 kub. palcev „Al“ le toliko, kolikor 3 kub. palcev srebra.

(1 lot aluminija stane sedaj 3 gold.)

Kako se aluminij rabi?

Aluminij se izdeluje zaradi njega lepega lika in lahkoti v razne stvari za vsakdanjo rabo in za kinč.

Aluminijev bronce ali talmi-zlato.

Ako se 300 delov bakra in 5 do 10 delov aluminija skupaj razstopi, dobi se lepa zlato-rumena zmes (talmi-zlato), ki se odlikuje po trdnosti, raz-

*) To se razume, da je bilo to takrat (l. 1872), ko se je to pismo pisalo.

ravanja do izvrševanja v smislu, kakor ga mi zahtevamo, je pa velik korak in naša ter naših poslancev naloga mora biti, čuvati, da ne ostane tudi tukaj pri samih obljubah in vednih nameravah, temveč da bomo kaj dejanske koristi od tega imeli. Zadeva je temveč truda vredna, ker od nje ni le narodna, temveč tudi gmotna stran naših ljudi zavisna, kajti več ali manj je dandanes vendar-le vsakdo na železnico navezan, če tudi ne vsako leto, pa saj katerokrat. Dobro bo, če ga tudi le za takrat škode obvarujemo; slovenščini se mora po kolodvorih južne železnice, ki so po naših krajih, mesto odkazati, ktero se ji spodobi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. septembra.

Notranje dežele.

V *državnem zboru* se je levica že prav v skrajnem času razcepila na dva kluba, ki bota šla vsak svojo pot. Prvi je „nemški klub“ in obsega, ako se ne motimo, vse tiste junake in patrone nemške „irredente“, ki so šli tje kaj z „bolj napetimi strunami“. Drugi „nemško-avstrijski klub“ obsega pa druge nemško-liberalne duhove. „Polit. Fragm.“ trdijo, da je bila ustanovitev drugega kluba neumna. Nam se to ne zdi; sicer nam ni na mar, da bi se za politiko te stranke potezali, ali toliko se nam pa vendar-le prav zdi, da se je v avstrijskem državnem zboru Prusjanom postavila avstrijsko-nemška stranka nasproti, ktera na Avstrijo še kaj drži.

Oziraje se na poslednje imenovanje najnovejših članov naše gosposke zbornice, ne smemo prezreti moza, ki je letos prišel na ta najvišji prostor postavjalstva. *Barona Rodicha*, vpokojenega c. kr. feldceajmajstra in bivšega guvernerja dalmatinskega, mislimo. Imenovanje tega moza v gosposko zbornico je velika sreča za naše Primorje in za Dalmacijo. Ni ga kmalo med vrhovniki, ki bi mu bil kos, in bi tako natanko poznal naše luke od Trsta do Kotora in vedel toliko v gosposki zbornici o našem pomorskem gibanju in življenju, kakor ravno baron Rodich, ki je bi več let v Dalmaciji guverner in mu je vsled tega življenje ondi natančno znano. Ker je mož tudi po rodu Jugoslovan, se smemo pač po vsi pravici nadjati, da se bode za zboljšanje naše pomorske trgovine o vsaki priložnosti potegnil.

Na *Dunaji* se „Fremdenblatt“ ujeda, ker mu ni všeč, da so se zatirani Bolgari dvignili, razbivši žuleče verige, v ktere jih je nemška ošabnost zakovala v Svetošefanskem miru in na Berolinski pogodbi vsvarivši iztočno Rumelijo. „Fremdenblatt“ je glasilo našega ministerstva zunanjih zadev in obsoja postopanje bolgarskega kneza in bolgarskega naroda, ker se mu čudno zdi, zakaj da niso poprej pri njem poprašali ali bi, ali ne. „Tako je bilo vse lepo mirno, pravi „Fremdenblatt“, in vse je le miru želelo. Kaj pak da, Evropa zibala se je v miru ter se po kopeliščih sprehajala, na jugu od Bolgarije klali so se pa kristijani in Slovani in živ krst se ni zmenil za nje, razven slovanskega časnikarstva in pa Belgiškega žurnalista Laualeya, ki je imel zadosti poguma svetu odkrivati in Evropo opozorovati, da se mora položaj na Balkanu predrugačiti, če neče, da pojde vse naskriž. Ker se za Bolgare živ krst ni zmenil, pomagali so so si sami, to pa „Fremdenblatt“ smatra za žaljenje mednarodnega prava in celó za izzivanje Turčije. „Fremdenblatt“ se nadja, da bo Evropa že za to skrbela, da ustaja ne dobi preobširnih tal. Slepá strast in zavist! Če se poprej

ni brigala živa duša v Evropi, ko so Bolgare po Macedoniji kar brez vzroka in sodbe klali in jih drugače trpinčili, mislimo, da se tudi sedaj ne bo protistavila narodu, ki družega ne želi, kakor si priboriti prirojenih pravic, ktere so mu do sedaj po sili jemali, ali pa zadržavali. Sploh se bo pa Slovonom na Balkanu slabo godilo, če se bodo na modrost Evrope zanašali. Ona za Slovane nima sreča, pač pa ga ima Slovan sam zadosti in sam si mora pomagati.

Vnanje države.

Vsak dan, da, skoraj vsaka ura prinese nam iz *Bolgarije* brzjav novin, da svet strmi nad njimi. V noči 16. septembra je bilo, ko so zapodili Krestoviča in njegovo vlado v Filipopolju. Načelnik temu prevratu je dr. Stransky, kterege so zato tudi oklicali za predsednika narodne vlade. Takoj so iz Filipopolja ta čin po brzjavni žici naznanili vsem mestnim in občinskim uradom Rumelijskim, od koder so čez nedolgo dobili odgovor, da so mesta in vasi glavno mesto posnemale. Kolikor je bilo poprej v kakem kraju političnih strank, vse so se h krati sprijaznile! V tem, da se morajo turške more odkrižati so vsi edini in to po vsaki ceni. Vse, kar je moškega spola od 18. do 40. leta, mora za orožje prijeti. Zveze s Carigradom zasedli so bolgarski častniki in vojaki in so jih deloma tudi razdžali. Krestoviča so odpeljali v Komprittico, 12 ur od Filipopolja oddaljen kraj, kjer so ga zaprli. Turško mejo zasedle so bolgarske čete; računi so menda pokazali, da bode sedaj združena Bolgarija brez prostovoljcev 50.000 mož lahko pod orožje spravila. Navzoči zastopniki velesil vse to le od strani gledajo in nič ne pravijo. Sočutje ji skazujeta angleški atašé Trotter in angleški konzul Eawgett, ki sta slučajno oba v Carigradu. Knez Aleksander popustil je domá vse skupaj in hitel s svojim ministerskim predsednikom v Filipopolj, kamor so ga klicali, dobro vedoč, da se mora železo le tedaj kovati, kadar je razbeljeno in da kdor prepozno pride, le kosti gloda. Dospershega v Filipopolj je narod navdušeno pozdravil, pogumni knez izdal je pa naslednjo proklamacijo, s ktero se je oklical za kneza severne in južne Bolgarije: „Mi po božji volji in volji naroda Aleksander I., knez severne in južne Bolgarije, razglasimo prebivalstvu, da je iztočna Rumelija 18. septembra zapodivši turško vlado in oklicavši narodno zastopništvo, Nas poklicala in razglasila za kneza te pokrajine. Izpolnivši že davno gojene želje naroda, da se združite obe pokrajini v jedno in se spolni vzor naroda našega, pripoznavamo združenje kot dovršen dogodek ter sprejememo naslov kneza severne in južne Bolgarije. Ob enem sprejememo vlado pokrajine in izjavljamo, da hočemo življenje, prostost in lastnino vsacega miroljubnega brez razločka vere in narodnosti braniti.“ Vlada je pa ob enem preskrbela, da se mir ne bo nikjer kalil in da ljudje niso nikjer v nevarnosti. „Nadjam se, da bode moj ljubi narod veliki dogodek navdušeno pozdravil in k zvezi in družitvi obeh deželá po svojih močeh pripomogel ter se ne bo zbal nikakih žrtev, kedar bode treba braniti združeno drago domovino. Bog nas ne zapusti pri tem težavnem podjetju! V stari prestolnici Veliki Trnovi, 20. septembra 1885. Aleksander.“ Navdušenje po obeh pokrajinah se ne dá popisati. Ko se je vest raznesla, da hočejo Turki v deželo vdariti, jeli so od vseh strani prostovoljci skupaj vreti, rezervisti in brambovci, da primejo za orožje in preleze zase-dejo. Vse je navdušeno in hiti pod orožje med njimi veterani iz prelaza Šipke. Po mestu Filipopolju so hiše vse v zastavah in po cerkvah opravlja se zahvalna služba božja. Navdušenje je nepopisljivo! Bog jim daj svojo pomoč, trpeli so mnogo in silno dolgo!

Bolgarski prevrat je srbskega in rumunskega kralja na potovanju tako pretresel, da sta vse po-

pustila in domú hitela. *Srbski kralj* sklical je takoj veliki ministerski zbor, ki se je sošel ob njegovi navzočnosti in so se jako dolgo razgovarjali. Takoj, ko je bilo tisto posvetovanje dognano, izšel je kraljev ukaz, ki ukazuje, da naj se vsi Srbe, kar jih more puško nositi, skličejo pod orožje, na vojsko. Ob enem je kralj za nekaj časa odpravil tiskovno postavo in pa pravico prostega zborovanja. Kam da Srbija meri, ni težko uganiti, ako se le nekoliko ozremo na razmere med njo in Bolgarijo. Lansko leto že je jako malo manjkalo, da se nista Srb in Bolgar streljati jela. Po puškah sta že segala. Kralj Milan vidoč, kako da je Bolgarija kar čez noč še enkrat tako velika in mogočna postala, kakor je bila, čutil je potrebo v domači deželi za mir skrbeti. Tudi njemu se ne manjka nemirnih elementov v državi, in to so pred vsem radikalei, kterih kolovodje, kar jih ne zdihuje v Belograskih ječah, živé na Bolgarskem. Kar se je Krestoviću ponoči zgodilo, bi tudi v Belemgradu ne bilo nemogoče. Da se pa vsaj sedaj, ko je za to jako vgođen čas, ne zgodi, sklical je kralj Milan vojsko pod orožje. Mogoče je pa tudi, da se misli poskusiti z Bolgari, če bi poleg Rumelije ob enem hotli tudi še po Macedoniji seči, kjer je tudi večina njihovih ljudi. Tega bi Srbija na noben način z lepo ne pripustila in se bo rajši udarila, naj že bo potem kakor hoče sreča junaška.

Francozje se tudi jako resno pečajo z bolgarskim vprašanjem ter se v ondašnjih diplomatskih krogih trdi, da se v Kromerizi nikakor ni bolgarska ustaja ne pripravila in ne odobrila. Francozi bodo že vedeli, ker jih niti ondi ni bilo! Knez, tako trdijo diplomatje, podvzel je ta korak na svojo roko in ne bo prav nič novega, če ga odstavi. Francoski časnikarji smatrajo pa ves prizor za jako pomenljiv. Dalje so na Francoskem tudi za trdno prepričani, da bolgarski knez z Rusi v nasprotju postopa, ker se ne ravna po njihovih nasvetih. Pač pa se je moral vkloniti javnemu mnenju na Bolgarskem, če ni hotel enake osode deliti s Krestovićem. Govorica, da bi se morda Turčija po finančni kompenzaciji odškodovati dala, ni verjetna, ker Turčija ne bo nikdar pri volji tako rešitev sprejeti. Njej zdi se posest balkanskih gorá neogibno potrebna, ker pravi, da bi bil Carigrad brez tistih odprto mesto! Za to se bo za prisvojitev nezveste (?) iztočne Rumelije na boj postavila, dokler se ne napravi „status quo“.

Vse drugačni glasovi prihajajo iz *slovanske Rusije* o bolgarskem uporu. „Journal de St. Petr.“ piše: „Hvala Bogu, generalnega guvernerja v iztočni Rumeliji ni več! Drzno osnovani in srečno izpeljani zaroti posrečilo se je, spodbiti mu tla in njegovo vlado odstraniti.“

Angleži se ne mislijo vtikati v slovanske zadeve na Balkanu. „Times“ sicer dvomijo, da bi bila avstrijski in ruski car v Kromerizi sklenila ali vsaj odobrila bolgarsko združenje, temuč mislijo, da so Bolgari to na svojo roko pričeli, nadjaje se, da jih največa slovanska država — Rusija, ne bo na cedilu pustila ter se bo zopet za nje potegnila, kakor leta 1875, ali če že tega ne, se bode že vsaj protivila vsakojakemu vdušenju slovanskega gibanja. Sultan ima sicer pravico, iztočno Rumelijo z vojsko napasti, pa si bo menda dvakrat in trikrat premislil ta korak. „Times“ se dalje nadjaje, da bode že Evropa skrbela za to, da bolgarsko gibanje na najtesneje omejeno ostane in se reši v smislu Berolinske pogodbe iz leta 1878. Da bi vas vendar —! Tista pogodba ni za Slovane in Slovan ne zanj, kar pa ni čuda, saj ni bilo niti jednega Slovana zraven, kedar so jo kovali, razven Rusa; le-ta je imel pa zvezane roke. Zato je pa tudi dotična pogodba Slovanom žuleča okova, namesto dobrodejna in plodonosna blazina miru, na kateri si človek brez skrbi odpočije. 18. september letošnji postal je dan

tegljivosti in liku, ki ga tudi na zraku ne izgubi, in je zlatu na videz podobna, zarad tega je talmi-zlato za razni kinč tako priljubljen.

Od zlata se take stvari kljubi njihovi barvi in liku prav lahko razločujejo, ker so v roke vzete, prav lahke, ker bron iz aluminija je največ 7- do 8krat teže od vode, med tem ko je zlato po primeru z njegovo čistostjo 15 do 19½ teže od vode. Ako se pa tanka žica (Drath) ali pločevina iz aluminija ta čas, ko ima zrak pristop, drži v zelo vročem plamenu, n. pr. v plinovem, zgoreva, pušča je za sabo belo žlindro, aluminijev oksid, t. j. ilovica, iz ktere se je tudi tako napravil, da se je kislogas izgnal, tako je čista ilovica snov, ko se aluminij pokaže.

Dasiravno je ilovica (glina) poglavitna sestavina našega zemeljskega površja, vendar se nikjer čista ne nahaja, le kristalizovana sestavlja žlahni kamen, ki je za demantom najtrdeji in najdražji: višnjev safir in rudeči rubin, tudi šmirgelj je kristalizovana ilovica. Kedar ni kristalizovana je prah, ki prav poželjivo vodo srka, in se jezika prime, ako se je dotakneš.

Ta čista ilovica je tedaj snov za napravo aluminija, dalje za napravo žvepleno-kisle in octovokisle ilovice in galuna, poslednje troje je pri bar-

vanji tkanine za blago neogiblivo potrebno in se tedaj v veliki množini izdeluje in rabi.

Ker se pa ilovica v naravi nikjer čista ne nahaja, marveč le v zvezi z drugimi rudninami, tako iščejo za pripravo imenovanih izdelkov take sestavine ilovice, iz kterih se čista ilovica najlaže in najbolj čisto daje izločiti.

Ilovica, ki se navadno nahaja, je vselej zmes ilovice in kremenice (Kieselerde) in v tem primeru kakor čista izvrstna snov pri izdelovanju porelana, kamenine in navadnih lončarskih posod, a za zgoraj navedene kemiške izdelke skoraj nerabljiva, ker se daje le nerada in z mnogimi stroški izločiti od kremenine.

Le dvoje rud je, iz kterih se čista ilovica zadost lahko daje izločiti in sicer:

a) Kryolith, zveza ilovice z natronom in fluor-om, ki se v Greulandiji v veliki množini nahaja, veliko ladij se ž njimi nalaga in po svetu razpošilja na vse kraje, rabi se za izdelovanje raznih kemiških izdelkov, ker se iz njega čista ilovica lahko izloči.

b) Bauxit, ilovica, ki je z železnim okisom (oksidom) močno namešana, nahaja se v veliki množini pri kraji Baux na Francoskem, in v 100 delih

se dobiva 55 delov čiste ilovice, ki se lahko daje izločiti. Ta ruda se nahaja sicer tudi drugej, vendar ne v toliki množini in ima manj čiste ilovice. Aluminij je že leta 1827 Wöhler v Berolinu dobival v podobi prahu in l. 1845 kot raztegljivo kovino iz ilovice.

Leta 1854 začel je Sainte Claire Deville v Parizu, podprl ga je cesar Napoleon s 30.000 fr., izločevati aluminij iz bauxita, in tako je pridobil Francoski lepo obrtno stroko, ki je deželi milijone prinašala, posebno so izdelovali kinč iz aluminijeve medenine.

To je, kar Vam morem v naglici povedati o vašem „boharju“ in njegovi porabi.

Vam vdani

M. Peternel.

Opomba. Tako je pisal pokojni g. Peternel našemu dopisovalcu, ki nam pošilja sedaj to pismo, da ga v „Slovenu“ priobčimo. Kaj pa, da se je odsihmal tudi kar se tiče te obrti mnogo spremenilo. Zeló nam bi bilo vstreženo, ako bi kdo naših čč. dopisnikov o tej stvari kaj več povedal, kakor je nam znanega.

zgodovinski in silno važnega pomena, kateri se danes niti od daleč ne dá označiti.

O *anarhistih* je svet kar popolnoma vtihnil. Koliko vrišča delali so ti ljudje še lansko leto o tem času! Svet bi bili radi dvignili iz njegovih tečajev, a godilo se se jim je, kakor svoje dni Arhimedu, da točke niso poznali prave, kjer bi se bili morali vpreti, da bi bilo kaj vspeha. Povsod, kjer so se vpri, jim je tako grdo spodletelo, da se je večinoma vsak v ječo opotekel. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da so strmoglavi pretvoritelji sveta morda do spoznanja prišli, da je podjetje neumno in neuspešno, ker nemogoče. O kaj še, toliko se jim ni še posvetilo, pač pa je prišla kuga nad vodstvo, ktera se je med taiste vgnjezdila v podobi nesloge in izdajalstva. V Filadelfiji, kjer so imeli svoj glavni tabor, imeli so pod Köblinovem vrhovnim vodstvom tudi svoj časnik, „Zukunft“ imenovan. Osnovan je bil na delnice, katerih posestniki pa svoj živ dan niso nobene dividende videli. Klicali so toraj vrednika in izdajatelja omenjenega lista, Köblina, na odgovor in pa knjige so zahtevali. Köblin pravi, da v blagajnici niti bora nima, v knjige pa sploh ni nič zapisoval. Denar, ki ga je prejel za inserate in naročnine, se je porabil do poslednjega polovičarja. To je bilo pa delničarjem preveč. Köblina so pa zapodili, „Zukunft“ pa prodali po javni dražbi. Vsled tega nastala je nesloga med ondašnjimi anarhisti; razcepili so se na razne skupine, ki se sedaj z ravno tistimi lepimi lastnostmi med sabo obkladajo, ktere so poprej kapitalistom in drugim krvosesom naroda očitali. Nič bolje ni v Novem Jorku. Ondi se jim je menda glavkar vesoljnega današnjega prevrata, Most, skrhala. Bil je velik prijatelj Köblinov in tudi njega dolže, da si je prilastil denar, ktere ga so socialisti za svoje namene skupaj znašali. Kar je pa še najlepše, je pa to, da ga dolže, kakor bi bil on (Most) Lisketa, Rumpfovega morileca, nemškimi sodnijam ovadil. Pravijo tudi, da ga je nemška vlada postavila za svojega ovaduha in ga dobro plačuje. Tak konec je našlo gibanje, ki je lansko leto še toliko vrišča med delavskim stanom napravilo. Saj pa tudi drugače ni bilo možno, kajti povsod gospodarila sta le strast in nerazum, ki še svoj živ dan nista nič dobrega storila.

Izvirni dopisi.

Iz Mariborske okolice, 22. septembra. (Spet nekaj o naših šolskih razmerah.) V preteklem tednu so se vse ljudske šole po naši okolici sklenile. O javnih skušnjah, kakoršne so se svoje dni obhajale, nismo nič slišali, pa tudi o novosegnetih šolskih veseliceh ne, izvzemši novo „Schulvereinsko“ šolo v Razvanji. Večinoma se je povsod šolsko leto sklenilo s sv. mašo, pri kateri so otroci peli: „Te Deum“, in cesarsko pesen, le v Razvanji so napravili 16. septembra popoldne za sklep velik „Schulfest“, ktere ga so se z otroci vdeležili poleg domačih „Schulvereinlerjev“ tudi Mariborski patroni nemškega „Schulvereina“. Ker jaz nisem bil zraven, moram verovati „M. Z.“, „da je bil to dan veselja ne le za otroke, ampak da so tudi odrasčeni na lepem travniku pri najlepšem vremenu, dobri postrežbi in presrečni zabavi v prijaznem društvu jako vesele ure preživeli.“ Za Mariborčane bil je bržčas razun propagande za „Schulverein“ osebno razveseljevanje glavni namen, da so ta „Schulfest“ osnovali ter se ga vdeležili.

Pod Pohorjem imajo „Schulvereinlerji“ že od Vuzenice do Hoč nepretrgano vrsto nemških trdnjav v tako imenovanih „Schulvereinskih“ šolah, zdaj se pa sliši, da so začeli že tudi na levem bregu Drave okoli sv. Kungote vohati, ali bi se ne dala tudi ondikje kakšna trdnjavnica postaviti. Naj ondotni rodoljubi pazijo, da se kaj takega ne zgodi; kajti ne gledé na slabi vspeh takih šol, obvarovali bodo celi okraj mnogih preprirov in zdražb, ki navadno ne samo ob času snovanja, ampak tudi poznej zavoljo takih šol nastanejo.

H koncu naj pa še staro „Marburžanko“ malo podučim. Ona vedno podpira in zagovarja namene nemškega „Schulvereina“, nasproti pa se kaj rada roga nevednosti priprostih Slovencev, ki včasih rabijo popačene besede, ki niso nemške, ampak pokveke, katerih so se naučili od nemčurske omike. V številki 111 poroča iz istega namena, da se je v nekem rudokopu jeden delavec drugemu pogrozil: „Jaz moram še dones šihmajstra hinrihtat.“ Ali vrednik in dopisnik „M. Z.“ ne vesta, kaj je vzrok, da priprosti Slovenci tako govorijo? Slobodno mi pač oba verujeta, da bi Slovenci pravilniše slovenski govorili, kakor gornji Štajarci nemški, ko bi se le naši otroci v šolah, in poznej kot rokodelski učenci in zlasti pri vojaki v pravilni slovenščini podučevali. Kako se pa tedaj drzneta v „M. Z.“ rogati se popačenemu govoru slovenskih delavcev,

ob enem pa priporočati nemške šole za njihove otroke!?

Domače novice.

(Porotna tiskovna pravda) Jonke contra „Sl. Narod“, oziroma njegovemu odgovornemu vredniku, bliža se polagoma svojemu koncu. Včeraj popoldne in danes dopoldne bile so zaslišane še ostale priče obeh strank, ter so priče contra Jonke veliko jako umazanih dejanj s prisego potrdile, ki so v jako tesni zvezi s sleparstvom in goljufijo, tako, da se dostikrat niti ne pozná ne, kje da je enega konec in začetek drugega. Danes dopoldne prišel pa je na vrsto po lastni želji tožnik Matija Jonke sam, ter je ravno tako veliko večino, toda kaj bi rekli večino, vse, od kraja vse, točko za točko ovračal in za laž proglašal. Tukaj pač nastane vprašanje: kdo laže in kdo je po krivem prisegel? Kajti obeh strank prisega vendar ne more pravična biti, če eni pravijo da, drugi pa ne! Med stranko, ki se je s prisego proti Jonkotu obrnila, sta tudi dva č. g. duhovnika Goriške nadškofije in to gg.: Simon Gregorčič in pa Mihael Štrukelj, o katerih se pač ne dá trditi, da bi kot katoliška duhovnika po krivem prisegala in vendar je tudi njune izjave Jonke za neresnične proglasil. Danes popoldne bode predsednikovo sporočilo ter se bodo stavila vprašanja porotnikom obeh zastopnikov, potem pa sodba in konec? — ne, konec bode ta pravda prej ko ne še le v Gorici dobila.

(Presvitla cesarica) pride 4. ali 5. oktobra iz Gödöllö v Trst, oziroma Miramar, ter se popelje preko Ljubljane. Vendar pa se v Miramaru ne bo dolgo zadržavala, temveč pojde kmalo po morji dalje na daljši izlet v Kotar in na otok Krk, kjer misli visoka gospa več časa ostati. Iz Krfa se popelje na Grško v Pirej, od ondot v Atene, kjer se bo prej ko ne več časa zadržavala. Popotovala bode popolnoma incognito. Oglasila se bode tudi na otoku Rodu; konec oktobra bo pa že zopet prišla v Gödöllö.

(Iz Postojne) se nam piše: Dne 22. t. m. ob 7. uri zjutraj došel je k nam v strogem „incognito“ premil. knezovladika s tremi štirskimi duhovniki, svojimi sošolci, in s svojim domačim kaplanom, da si ogleda naše podzemeljsko čudo. Ker se odpre „Jama“ še le ob 10. uri, zamogel je prevzvišeni darovati v naši farni cerkvi najsvetejšo daritev, h kateri je došlo na stotine vernikov — privabilo je ljudi ne navadno slavnostno zvonjenje. Po zajutru pri preč. g. dekanu šel je premil. vladika z velikim spremstvom v „Jamo“, kjer mu je bil „Cicerone“ gosp. Delcot, začasni načelnik c. kr. okr. glavarstva. Stvarnikovemu delu ni se zamogel prevzvišeni dovolj načuditi, vzlasti očaroval ga je „Veliki dom“, „Kalvarija“, „Tartarus“, „Belvedere“, „Zagrinjalo“ in „Božji grob“. Poludne je ura že odbila, ko smo se nagledali podzemeljskega čuda in odpeljali v župnijsko hišo, kjer je milostljivi s svojim spremstvom obedovati blagovolil. Žal, da nas je že ob 1/2 2. uri zapustil visoki gost, ktere ga ljubeznjivosti, ponižnosti ter pohlevnosti ne zamoremo v zadostni meri prehvaliti, kakor tudi ljudstvo ne, ki ga je pri odhodu v mnogobrojnem številu prosilo sv. blagoslova, ktere ga mu je prevzvišeni z veseljem tudi podelil.

(„Latinske vadbe za prvi razred“) imenuje se knjiga g. prof. Wiesthalerja, ki jo je naučno ministerstvo potrdilo za šolo.

(„Glasbena Matica“) ima, kakor smo že poročali, 26. t. m. ob 7. uri zvečer v Čitalnični dvorani svoj letošnji občni zbor, pri katerem se bo volil predsednik, blagajnik in 18 odbornikov.

(Gasilno društvo v Ljubljani) ima nocoj svoje velike nočne vaje.

(„Bralno društvo“ v Dolu.) Podpisano odbor vljudno vabi vse prijatelje narodne omike k začetku novo osnovanega „Bralnega društva“ v Dolu. Pri tej veselici, ktera bode v nedeljo 27. t. m. popoldne ob 1/2 4. uri „pri Levcu“, sodelovalo bode vrlo pevsko društvo „Slavec“ iz Ljubljane. Gospodje peveci odpeljejo se ob 3. uri 7 minut popoldne iz Ljubljane do Zaloga in potem gredó peš čez Savo v lepi naš Dol. — Program je: 1. Pozdrav in slavnostni govor g. predsednika. — 2. Deklamacija. — 3. Petje slov. pevskega društva „Slavec“ iz Ljubljane. — 4. Igra. — Vstopnina prosta. Odbor.

(Pevska slavnost v Celji) bo, kakor smo enkrat že opozorili v nedeljo 27. t. m. in imajo ob 2. uri

popoldne, tistega dne gg. peveci še skupno vajo v Celjski čitalnici.

(Vabilo k dijaški veselici), koje priredé Kranjski visokošolci v spomin tisočletnice Metodijeve v prostorih Kranjske čitalnice 27. dne meseca septembra 1885 na korist čitalnice Kranjske. — Vspored: 1. Slavnostni govor. — 2. F. S. Vilhar: „Lunica“. Mešan zbor. — 3. A. Foerster: „Njega ni“. Moški četverspev. — 4. Ch. Gounod: „Vspomladi“. Samospev za sopran s spremljevanjem glasovirja. — 5. I. Fleišman: „Luna sije“. Četverspev za sopran, alt, bariton in bas. — 6. F. S. Vilhar: „Slovo“. Moški zbor z bariton-solo in spremljevanjem glasovirja. — 7. „Gospod Čapek“. Vesela igra v jednem dejanji. — Začetek točno ob 8. uri. Vstopnina dijakom in čitalničnim udom 40 kr., neudom 70 kr.

(Redka prikazen) so letošnje Karavanske in Kamniške planine, ki so še sedaj — teden pred sv. Mihielom brez snega. Vročina je tudi bolj ona sv. Jakubu kakor sv. Mihelu podobna.

(Razpisana je služba) tretjega učitelja v Sočdršici z letno plačo 450 gold. za stalno do 15. okt.

(Bel vrabec) je izvestno ravno tako redka prikazen, kakor bela vrana in vendar ga imamo. Kdor ga hoče videti, naj se podá na Stari Trg k gospodu Boltavzarju v brivnico, pa mu ga bodo pokazali. Ima čisto belo perje, rudeče oči in rudečkaste jako lepe noge. Postava in glas sta pa popolnoma vrabčeva. „Gospod, ali kupite kanarčeka?“ vprašal ga je kmet pred dobrim tednom, ko mu ga je v ruti zavezanega prinesel. „Koliko hočete zanj?“ „Šest grošev“. Gospod Boltavzar ga pogleda. Ker je bil pa ptič vraben veliko bolj podoben, kakor pa kanarčeku, ga je omenjeni gospod vendar-le vzel zaradi redke obleke njegove. Pri vsem tem mu je pa glas nespremenjen — vrabčev.

(Medved je raztrgal) kravo Juriju Hönigmannu iz Stare Cerkve v Kočevji po noči od 8. na 9. sept. Krava se je zgubila s pašnika; medved jo je zgrabil za vrat, in jo je raztrgal in požrl meso s sprednjega stegna, 1 kilometer daleč od vasi. 14. t. m. je pa raztrgal, medved Janezu Dulzerju iz Malegore vola, ki se je zgubil na paši in je čez noč ostal pod milim nebom. Nimrodi na noge, nad kosmatina.

(300 češpelj) pojedel je v Vitanji pri Celji zemljakov sin Franc Vadnik in — umrl. Želodec se mu je preveč razbasal in otrpnil.

(Spodnje-štajarske železnice.) Na spodnjem Štajarskem in spodnjem Koroškem se prav živo agituje za zvezo železnic med Lavantsko in Savinsko dolino, t. j. za nadaljevanje proge Zeltweg—Volsberg—Spodnji Dravberg v meri proti Celji.

(Grajenje Herpelske železnice) se je te dni oddalo. Ime podjetnika ni še znano, pač pak se nadamo da je domačin, ki bo zopet le domačine na delo jemal, katerih je posebno veliko ravno sedaj po Krasu brez kruha. Naj se strogo na to gleda, da ga nam ne bodo zopet lačni Labi spred ust odjedli.

(Razstava v Liverpool-u.) Trgovinski in obrtni zbornici naznanja trgovinsko ministerstvo, da se bo meseca maja 1886. l. v Liverpool-u odprla mednarodna razstava, ktera bo obsežala brodarstvo, potovanske potrebščine, trgovino in industrijo. Oglašja se pri tajništvu razstavnem v Liverpool-u do 1. novembra 1885. Za prostor se ne bo plačevalo, izvzemši posebne slučaje. Razjasnila daje tajništvo razstave v Liverpool-u.

Razne reči.

— Hranilnica v Csasca na Ogerskem, kamor je ukladala duhovščina in slovaško kmečko ljudstvo svoje prihranjene denarje, je prišla v konkurs. Denarje, ktere so dobili lastniki zemljišč od železnice za prodano zemljišča, znali so agentje te hranilnice, ktera je bila v židovskih rokah, vpeljati v hranilnico. In vse te vloge so pozneje izdali, tako se piše iz Csasca, za mejnice in bons. Sedaj je trgovinska hiša z lesom Löwe in Eichenwald napovedala konkurs in potegnila hranilnico v Csasca za sabo. Dolga je menda pol milijona; aktivna so večidel menjice firme Löwe in Eichenwald zeló dvomljive vrednosti. Falirance so zaprli, a s tem zguba malih ljudi ne bode poravnana. Nejevolja je zeló velika, g. dekan in drugi svečeniki so komaj vbrinili, da ni prišlo do izgredov. — Kaj je potem čuda, da so ljudje čedalje bolj nadraženi na žide.

— Bršlan (zimzelen) pri hišah. Sploh pravijo, da je bršlan škodljiv pri hišah, ker nareja vlažni zid; drugi pa pravijo, da je ravno nasprotno resnično. Ako pogledamo, tako pravijo zagovorniki bršlana, zid z bršlanom obdan po deževji, našli bodedemo, da je perje vodo odvodilo v tla, zid je ostal

suh. No, kaj pa še! Zejne koreninice, ki najdejo vsako špranjico v zidu, posrkajo vso vlažnost iz zidů. Bršlan tedaj ne napravi vlažnosti, marveč je kakor plašč, ki odvrča mokroto in mraz, in tudi hiša postaja lepša po njem.

— Učiteljski zbor je bil v Turinu ob istem času, kakor zbor katolikov v Monastiru. Sešlo se je kakih 60 učiteljev in učiteljic, po večem mladih ljudi. Sklepali so, naj se krščanski nauk uči v cerkvi, zato naj skrbi dotična cerkev (cerkvena oblast). Zatehtevali so za šolo obligaten poduk v rokotvoru. Pri šolah naj bode polje, potem obrti, za podučevanje otrok. Pri deklkih obligaten poduk v ročnih delih. — Zbor je tedaj mnoge zahteval, tudi morda kaj tacega, kar je neizpeljivega. O delu so mnogo govorili, o molitvi, ki daje delu pospeh in blagoslov, o tem pa tak zbor nima kaj govoriti!

— Krščanska vera v Indiji širi se leto za letom. Očetje družbe Jezusove imajo po bengalskih misijonih 93 misijonarjev mašnikov in bratov, ki so razdeljeni po raznih predsedništvih. Misijon ima novicijat v Hasaribagh. Jezuitje imajo misijone v Maduri in tam je 169.000 katolikov; v Bombay-u in Puni 51.000; v Zahodnji Bengaliji, izvzemši Kalkuto, 14.000 katolikov. Veselo je, da je toliko katolikov, a kaj je to v primeri s številom prebivalcev. Velikansko cesarstvo indijsko ima sedaj 239.874.000 duš. Med temi je kristijanov 1.450.000, veliko za evropske razmere, pičlo pa proti številu paganov. Med tem poldrugim milijonom katolikov je sedaj 1832 duhovnikov raznih meniških redov, ki med seboj tekmujejo v vinogradu Gospodovem.

Telegrami.

Dunaj, 22. sept. „Polit. Corr.“ javlja iz Sofije; da je knez Aleksander poslal po telegramu pismo do velevladi, ki so pogodbo naredile v Berlinu, v tem pismu pojasnjuje svoje postopanje.

Sofija, 22. sept. Otvorjenje skupščine se je preložilo na 24. t. m., ker je večina poslancev zunaj dežele.

Pariz, 23. sept. „Havas“ poroča, da je buknila v Diakovi (v Albaniji) vstaja.

Atene, 23. sept. Vojaki na odpustu in mornarice so ukaz dobili vstopiti.

Belgrad, 23. sept. Minister vnanih zadev je poslal do velevladi okrogžnico, v kateri razklada, da ima mobilizacija namen omogočiti Srbiji, da se ohrani „status quo“, ako se pa vršé kake spremembe, mora se gledati na to, da se varuje korist Srbiji, potrebna za nje obstoj.

Carigrad, 22. septembra. „Turquie“ pravi, da stanje v Vzhodni Rumeliji bode prisililo, da bode Turčija vmes segla. Zadostila bode svoji nalogi stanovitno in zmerno. (Se vé, Turki znajo to! Vr.)

Rim, 22. sept. Ladija „Rapido“, „Egadi“ in „Marija Pia“ so včeraj prišle pred Mesino in so izkrcale 9 batalijonov pehote. Mesto je mirnejše, odkar so se vojaki pokazali. Vlaka, ki prihajajo iz Palerme, bodo spremljevali vojaki, da ljudstvo ne zabranjuje izstopiti v Kataniji, Mesini, Kaltamiseti. Včeraj je razkropilo redarstvo na kolodvoru v Likati ljudi, ki so hotli vbrantiti v voz vlaku, pri tem ste bile ubite dve osebe. — (Tedaj k pomoru še ljudska vstaja. Šiba božja je huda nad ljudstvom. Vr.)

Rim, 22. sept. V Palermi jih je zbolelo za kolero 216 in umrlo 117, po drugih 4 okuženih krajih jih je zbolelo 15 a umrlo 8.

Madrid, 22. sept. Včeraj je umrlo na Španjskem 260 oseb za kolero.

Umrli so:

18. sept. Jožefa Ulbrich, postrežnica bolnih, 23 let, Kravja dolina št. 11, jetika. — Jovana Leopold, stojičevodja žena, 48 let, sv. Petra cesta št. 47, vodenica. — Friderika Blumauer, jermenarjeva hči, 1½ mes., Stari trg št. 8, oslabljenje moči.

20. sept. Rudolfina Mozik, bukvozeva hči, 22 let, ulice na Grad št. 13, otrpnjenja srca.

21. sept. Katarina Vorščaj, usmiljena sestra, 28 let, Kravja dolina št. 11, jetika.

V bolnišnici:

17. sept. Neža Strekelj, gostija 52 let, vodenica.

Tuji.

21. septembra.

Pri **Mattěu:** Hammerer, Oblak, Landau in Bartolitz, trgovci, z Dunaja. — Vitez Murmann, zasebnik, z družino, z Dunaja. — Frane Langer, zasebnik, iz Obereinsiedela. — R. Schlesinger, trgovec, iz Brna. — Mihael Mlekuš, posestnik, iz

Bovca. — V. Steffennuth, trgovec, iz Trsta. — Pavlina Karner, zasebnica, iz Trsta. — Rom. Corti, trgovec, iz Codogna. — Fr. Leskovic, trgovec, iz Vidma n. L.

Pri **Stonu:** Leon Fulpius, arhitekt, s soprogo, iz Genfa. — Martin Eder, zasebnik, iz Fürtha. — Dr. Viktor Eltz, zdravnik, z Dunaja. — Josip Sprinz, gled. igralce, iz Badena. — Jakob Obkircher, zasebnik, iz Grada. — Janez Hollešek, mesar, iz Zagreba. — M. Arko, zasebnik, iz Zagreba. — Grof Fr. Orsich, o. kr. poročnik, iz Celoveca. — S. pl. Koschir, o. kr. rud. uradnik, iz Idrije. — Grofina Hel. Sapodopoli, zasebnica, z družino, iz Laškega. — Evgen Rovos, veletržec, iz Trsta. — Ch. Busich, o. k. polic. komisar, iz Trsta. — Karl Detrosin, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru:** V. Osimitsch, nadinženir o. k. mornarice, z družino, iz Trsta. — Jan. Deutschmann, iz Mariburga. — Jurij Grill, trgovec, iz Allsoza. — Alojzij Maitzen, godec, s soprogo, iz Rogateca.

Pri **Južnem kolodvoru:** Avgust Pexta, o. k. minist. tajnik, z Dunaja. — Albin Kwokat, o. k. vrhovni nadzornik, s soprogo, z Dunaja. — Janez Lereh, trg. pot., z Dunaja. — Prohaska, zasebnica, iz Grada. — Ljudmila Silbert, zasebnica, iz Voitsberga. — Berta de Lyro, soproga o. k. uradnika, s hčerjo, iz Trsta. — Marija Lahenberger, zasebnica, iz Zagreba.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	107 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	864 „ „
Kreditne akcije	281 „ 50 „
London	126 „ 15 „
Srebro	— „ „
Francoski napoleonid.	9 „ 99 „
Ces. cekini	5 „ 92 „
Nemške marke	61 „ 90 „

Od 22. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	97 gl. 85 kr.
„ papirna renta 5%	90 „ 80 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 98 „ 25 „
„ Länderbanks	96 „ 75 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	551 „ „
„ državne železnice	287 „ 10 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	188 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ „
4% „ „ 1860	500 „ 138 „ 80 „
Državne „ srečke „ l. 1864	100 „ 170 „ 70 „
„ „ 1864	50 „ 168 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 175 „ „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 20 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ 25 „
„ Ferdinandove sev.	106 „ „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ „

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 8 gl. 10 kr., — domača 7 gl. 26 kr. — Rž 6 gl. 10 kr. — Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 46 kr. — Turšica 5 gld. 60 kr. — Oves 2 gl. 98 kr.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 45 gl., Rio 43, St. Domingo 53, Portorico, 75 Cejlon 68—125, biserna 90, Java 55, Mokka 90—103.

Sladkor po 24.50—29 gld.

Dišave: poper 91 gl., žbice 66.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 14, iz Smirne 11, rozine 20, pomoranče 3, limone 4 za vsak zaboj, rožiči 6.75 mandeljni 74.

Olje: laško 43—90 gl., albansko 42—48, dalmatinsko 43, angleško 30.50 petrolej 9.75.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—165, teltnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajéje sto komadov 16 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterška 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 47.

Ježice po 22—27 gl.

Zito: pšenica ruska 8.80—9.25 laška 9.25, koruza 6.25, rž 7.25, oves 8, fižol 10, grah 11—15, riž laški 14—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Mast: maslo 95—100, angleška 50, ogerska 55, špeh 51.50.

Zahvala in priporočilo.

Toplo zahvaljevač se za zaupanje, katero je moj ranjki oče dolgo vrsto let tako obilno vžival pri p. n. občinstvu, ušojam si s tem naznaniti, da bom kamnarsko obrt nadaljeval na račun moje matere Terezije Thoman pod dosedanjno tvrdo

PETER THOMAN,

stavbarski in umetnijski kamnarski mojster.

Teoretično sem se izobrazil z odliko na o. k. državni obrtni šoli v Gradci, praktično pa vsled večletnega dela pod vodstvom ranjega očeta ter si upam na podlagi tega vsakojaka naročila čestno izvrševati.

Priporočaje se najudaneje pred. duhovščini in p. n. občinstvu ob enem naznanjam, da sprejemam vsakojake naročila za stavbarsko, cerkveno in nagrobno kamnarstvo, ktera hočem kar se bo le dalo solidno in prav poceni izvršiti.

Z odličnim spoštovanjem

(2)

Peter Thoman ml.,
kamnarska delavnica v Ljubljani,
na Dunajski cesti nasproti „Bavarskega dvora“.

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Št. 10.546

(2)

Stavbinska licitacija.

Zaradi oddaje del pri gradnji novega obrežnega zidú na desnem bregu Ljubljanske od Hradekega mostú navzdol v dolžini 72 metrov vršila se bode pismena in ustna licitacija

dne 29. septembra letos ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani.

Kdor se hoče vdeleževati licitacije, mora ponudbi pridejati, oziroma pred začetkom licitacije položiti določeni vadijum v znesku 600 gl. v gotovini, vrednostnih papirjih ali hranilničnih knjižicah.

Z izvrševanjem stavbe bode pričeti prihodnjo pomlad. Dotični načrti, pogoji in proračuni so ob navadnih uradnih urah vsakemu na ogled izpoloženi v prostorih mestnega stavbinskega urada.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 7. septembra 1885.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl., po pošti 5 kr. več.

Piccoli-eva esenca za želodec.

katero pripravlja

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pism in zdravniških pričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bolenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemoroidje, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatlicah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc. Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih uspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili. Ljubljana, mesec januar 1884.

(5) Dr. Emil ritez pl. Stöckl,
o. k. vladni svetovalec in doželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj pretéče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnje, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 kosček. 50 kr. 1000 kosčkov 4 gld. 2000 kosček. 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni **G. Piccoli-ja „Pri Angelu“** v Ljubljani, na Dunajski cesti.

kjer se naročila takoj po pošti proti porzetji izvršujejo.